

Äänestysaluejaon muuttaminen

khall 05.06.2023 § 132

720/00.00.00.01/2023

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä kaupunginjohtaja Parkkonen, Jari

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että se päättää Heinolan jakamisesta seuraavissa toimeenpantavissa vaaleissa seuraaviin äänestysalueisiin liitteenä olevan kartan (Ehdotus 4 äänestysaluetta ja äänestyspaikat) mukaisesti:

Äänestysalue	Asukasluku	Äänioikeutetut
001 Heinola pohjoinen	4 750	4 041
002 Heinola läntinen	4 133	3 572
003 Heinola itäinen	4 241	3 926
004 Heinola eteläinen	4 676	3 900
Yhteensä	17 800	15 439

Toimivalta Vaalilaki 8 §, Heinolan kaupungin hallintosääntö 5 luku 22 §

Valmistelija kaupunginlakimies Teppo Joentausta
puh. 044 469 4361, etunimi.suunimi@heinola.fi

Valmistelu Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jolle sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen.

Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäessään kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakoäänestyksessä että vaalipäivänä. Vaalipäivän äänestyksestä kussakin äänestyspaikassa huolehtii kaupunginhallituksen hyvissä ajoin ennen kutakin vaalia asettama vaalilautakunta, johon kuuluu vähintään viisi varsinaista jäsentä ja tarpeellinen määrä varajäseniä. Heinolassa varsinaisena vaalipäivänä varajäseniä on ollut viisi. Vaalilautakunnan jäsenten ja varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa edellisissä vaaleissa vaalipiirissä ehdokkaita asettaneita puolueita. Viime vuosina kunnat ovat vähentäneet merkittävästi äänestysalueidensa määrää.

Ennakkoon äänestämisen suosio on jatkanut kasvuaan ja viime vuosien vaaleissa äänestäjät ovat kasvavassa määrin siirtyneet äänestämään ennakkoon varsinaisen vaalipäivän sijasta. Heinolassa

Kevään 2023 eduskuntavaaleissa Heinolassa noin 60 prosenttia äänioikeutetuista äänesti ennakkoon. Aluevaaleissa ennakkoon äänesti yli 60 prosenttia äänestäneistä, mikä vastaa myös viime kuntavaalien äänestysprosenttia.

Ennakkoon äänestäminen on mahdollistanut äänestäjille joustavamman mahdollisuuden osallistua vaaleihin ja tarjonnut mahdollisuuden äänestää silloin, kun se sopii parhaiten äänestäjien aikatauluun. Ennakkoon äänestämisen kasvu on vähentänyt tarvetta usealle äänestysalueelle varsinaisena vaalipäivänä. On oletettavaa, että myös tulevaisuudessa tämä suuntaus jatkaa kasvuaan ja varsinaisen vaalipäivän äänestysaktiivisuus on enemmänkin vähenemään päin kuin päinvastoin. Myös tämän takia äänestysalueiden lukumäärää on syytä vähentää.

Vähentämällä äänestysalueiden määrää voidaan vähentää myös vaalien järjestämiseen liittyviä kustannuksia. Tämä auttaa ylläpitämään talouden tasapainoa ja varmistamaan, että kaupungin varat käytetään tehokkaasti. Kustannusten hallinta on myös kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista, ja vaalialueiden vähentäminen on yksi keino saavuttaa tämä tavoite. Osaltaan tällä on myös vaikutuksia ympäristöystävällisyyden kannalta. Vähemmän varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikkoja eli -alueita tarkoittaa vähemmän fyysisiä resursseja, kuten esim. henkilökuntaa, äänestyskoppeja ja muita vaalimateriaaleja. Tämä vähentää myös vaalien kustannusten lisäksi ympäristövaikutuksia ja edistää kestävämpää vaaliprosessia niin taloudellisesti kuin ympäristönäkökulmasta.

Teknologian kehittyessä on voitu hyödyntää sähköisiä eli digitaalisia äänestysjärjestelmiä, mikä on mahdollistanut nopeamman ja tarkemman äänestämisen myös varsinaisena vaalipäivänä. Sähköisten järjestelmien kuten sähköisen vaaliluettelon käyttäminen vaalipäivän äänestyksissä on nopeuttanut vaalipaikalla toimimista, joten äänestyksessä ei ole syntynyt merkittäviä jonoja. Tämän lisäksi digitaaliset järjestelmät ovat myös nopeuttaneet vaalituloksen valmistumista. Digitaalisten äänestysjärjestelmien käyttö on siten vähentänyt tarvetta useille äänestysalueille.

Yhtenä seikkana voidaan lisäksi katsoa henkilöresurssin tarvetta. Erityisen resurssihaasteen tuo erityisesti kuntavaalit vaalilautakuntien asettamisen suhteen, johtuen osaksi esteellisyysseikoista kuntavaalien järjestämisessä. Lisäksi päätöksenteon kannalta vaalilautakunnat ovat vaatineet useita käsittelykertoja ja päätöksiä, mikä ei ole tarkoituksenmukaista päätöksenteon kannalta.

Äänestyspaikkojen vähentämistä voidaan perustella myös Heinolan kaupungin arvoilla. Erityisesti tuloksellisuuden ja uudistumisen suhteen. Äänestysalueiden vähentäminen edistää tuloksellisuutta vaalien järjestämisessä. Resurssien tehokas käyttö ja prosessien sujuvoittaminen johtavat myös parempiin tuloksiin. Äänestysalueiden vähentäminen on myös merkki uudistumisesta ja ajankohtaisten

tarpeiden huomioimisesta. Yhteiskunta ja äänestyskäyttäytyminen muuttuvat ajan myötä, ja kaupungin vaalien järjestämisen on myös mukauduttava näihin muutoksiin. Äänestysalueiden vähentäminen heijastaa valmiutta uudistua ja ottaa käyttöön uusia tapoja toteuttaa vaaleja.

Heinolan uusiksi äänestysalueiksi tulisi neljä aluetta, jotka ovat väestömääriltään suunnilleen yhtä suuria. Väestömäärä on laskennallinen ts. tilastointi on tehty rakennustunnusmenetelmällä, jossa haetaan rakennustunnus kartalle ja valitaan alue, josta suodatetaan väestö, jotka kuuluvat alueella sijaitseviin rakennuksiin. Oikea väestöllinen määrä Heinolassa on hieman suurempi kuin viime tarkastuksen asukasluku 18 059 henkilöä. Tämän mukaan 256 henkilöä ei ole rakennuksella kirjoilla tai heillä on turvakielto. Tämän lisäksi poste restante ja ulkomailla asuvat heinolaiset tullaan kirjaamaan 002 Heinola läntinen -alueelle.

Vanha äänestysalue	Uusi äänestysalue
001 Keskusta	001 Pohjoinen
002 Pohjoinen	002 Läntinen
003 Pyhätön	003 Itäinen
004 Tommola	004 Eteläinen
005 Jyränkö	
006 Eteläinen	

Esityslistan liitteenä ehdotus uusiksi äänestysalueiksi ja -paikoiksi sekä nykyinen äänestysaluekartta.

Jatkokäsittely

valtuusto